

Korte mededelingen

Klemdraai bij *Equisetum arvense* L. — *Fig. 1.* Van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht ontvingen wij het hier afgebeelde exemplaar van *Equisetum arvense* L., dat gevonden werd bij Bemelen in mei 1965 door de heer E. de Grood, Heer, L. Een foto ervan werd reeds gepubliceerd in het Natuurhistorisch Maandblad, Limburg, 54, no. 6, 1965, p. 77. De plant vertoont een geval van klemdraai en groeide tussen normale exemplaren van de soort.

Klemdraai komt af en toe voor bij planten met tegenoverstaande of in een krans geplaatste bladen; in plaats van de normale bladstand treffen wij dan een groot aantal bladen aan, die spiraalsgewijs gerangschikt zijn; ook de stengel is meestal spiraalvormig gedraaid. Het verschijnsel wordt bij diverse plantegeslachten aange troffen, bij ons wel het meest bij *Dipsacus* en *Valeriana*. Bij *Equisetum* is het beslist zeldzaam. Volgens SCHOUTE (in *De Levende Natuur* 23, afl. 4, 1918, p. 140) zou het hier te lande o.a. bij *Equisetum telmateia* Ehrh. wel eens zijn waargenomen. Schoute geeft aan, dat de stengels in plaats van afzonderlijke kokertjes van vergroeide bladen één wenteltrapvormige band van deze bladen vertonen, die door zijn samenhang maakt, dat de stengel zelf ook gekromd is. Deze korte beschrijving slaat geheel en al op de bij Bemelen gevonden plant, zoals uit de figuur duidelijk blijkt.

DE VRIES, in zijn *Monographie der Zwangsdrehungen*, gepubliceerd in *Pringsheims Jahrbücher* 23, 1892, p. 13—207, houdt zich uitvoerig met het klemdraaiverschijnsel bezig. Hij vermeldt talrijke gevallen ervan; bij *Equisetum* noemt hij echter slechts de soorten *E. telmateia*, *E. palustre* en *E. limosum* (= *E. fluviatile*). PENZIG, *Pflanzen-*

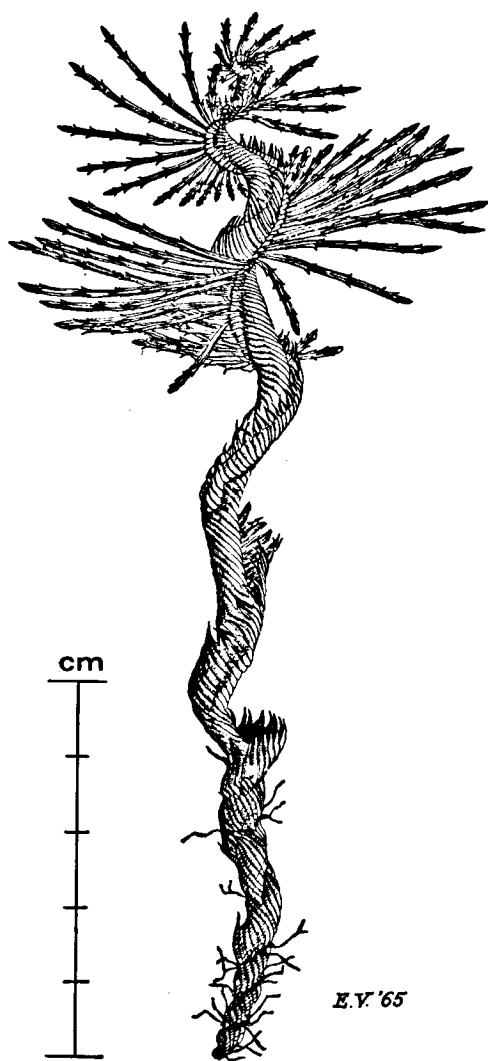

Fig. 1. *Equisetum arvense* L. met klemdraai.

teratologie, 2. Aufl., 3, 1922 geeft echter op p. 565 wel een geval van klemdraai bij *E. arvense* op. Het is welhaast zeker dat het verschijnsel hier te lande bij *E. arvense* nog niet eerder is aangetroffen. v. O. en R.

Trifolium ornithopodioides L. ook op Texel. Deze soort, die reeds sinds vele jaren bekend was van de Waddeneilanden Vlieland en Terschelling, werd in 1964 ook op Ameland gevonden (zie Gorteria 2, no. 9, 1965, p. 120). Onlangs, nl. in juni 1965, werd zij ook op Texel ontdekt en wel door de heer B. W. van Aalderen, op opgespoten terrein bij het Horntje, daar waar de duinen eindigen en de in 1963 opgehoogde zeedijk begint. v. O. en R.